

SONETE DIN REGATUL DISPERĂRII

Cea de a treia plachetă de versuri* a lui Aurel Pop, după *Pelerinaj de secesiune (2004)* și *Calvarul cuvintelor (2006)*, poartă titlul *Sonete din regatul disperării* și vede lumina cernelii tipografice la Editura **Risoprint** din Cluj-Napoca, în anul 2008.

Întâlnim în discursul cu formă fixă al lui Aurel Pop o tot mai decisă împăcare a poetului cu condiția umană, autorul, care are un acut simț al onoarei venind dinspre un ancestral cod cavaleresc, arătându-se dispus să ia asupra-i întreaga vină care, de regulă s-ar ar reveni, în procentaje discutabile, ambilor membri ai binomului erotic. Întâlnim în plachetă o susținută meditație asupra timpului care curge necrutător. Poetul își strivește cu o esenineană bărbăție lacrima nostalgiei sub pleoapă și-și eclipsează suspinul printr-un scrâșnet de dinți: „eu nu voi mai striga niciodată / decât la pustiul din colțul de jos / singurătatea-i dovada curată / celui din urmă-i va crește un os / plicul lui va conține tot mai negre vesti / ochiul plâns l-am nimicit într-o zi / puștiule din mine oare unde ești / l-am pierdut plimbându-mă pe străzi / o lacrimă se zbate-n fundul unei cești / în goana ei nebună după alte prăzi” (p.11)

Evadarea din cercul morții se dovedește imposibilă, ceea ce nu înseamnă că armele trebuie depuse fără luptă. Altfel epifania textuală nu ar mai avea loc. Lumea trebuie forțată să ia ac t de vocea poetului: „ să vindec

*Aurel Pop, *Sonete din regatul disperării*, Cluj-Napoca, Editura „Risoprint”, 2008.

iar timpanul lumii încerc” Si asta pentru ca „la mormânt să-mi bată valuri line / în concert cânta-vor îngerii în cor” (p.12)

O parabolă-metaforă a instalării poetului în opera care-l absoarbe vital spre a-l renaște pe jăriștea veșniciei o constituie melcul care-și secretă din sine spiralata cochilie de var: „trezește-mă înainte să plec / vin melcii cu casa-n spinare / acoperișul ei neregulat și reci / voi fi primit musafir ca oricare / în trupul lor tăcerea e pătrunsă / odăile lor sunt refugiu curat / noaptea de blestem e cuprinsă / stau cu fruntea-n pământ aplecat / melcii îmi vorbeau și n-am priceput / cum năltau sidefu-n plânsul lor / durerea scrisă-n pereți la-nceput / i-am întrebat în șoaptă de ce să mai cobor / la sfetnic noaptea-i servită ca un scut / stând de pază-n gând la poarta melcilor” (p.13). Perfectiunea e permanent supusă eroziunii: roțile caleștii se-ngreunează de amurg și se împlântă-n pământuri aride; frigul existențial năvălește din toate părțile și lumina se estompează galopant. Cercul are, ca simbol al perfectiunii și al inocenței, un rol protector în care poetul își vrea înveșnicită lumea copilăriei (11), inclusiv dragostea pe care niciodată n-ar dori-o spulberată de intemperii (12). Din nefericire, insul nu se poate sustrage efemerității și fragilității trăirilor, totul fiind supus maculării sau stând fatalmente sub zodia păcatului originar: „lumea-mi pare frântă când privesc / la luptă cu armate de roboți / spartă roata totuși o-nvârtesc / ce se-ntâmplă dincolo de roată / când o-nvârt împoașcă cu noroi / ne-a prins așa pe toți dintr-o dată / rățăciți în lume de mână amândoi / pelerinul ne-a promis în poartă / că nu se va

atinge de noi doi” (p.20). Alteori, poetul își regretă villonește tinerețile boeme: „tânjesec după mersul pe vremuri prin crame” (p.22). Ceremonii vag-funerar-oraculare amintesc de cele din poemele lui Emil Botta sau ale Ilenei Mălănciuc, ca în acest al 16-lea sonet, trovabil la pagina 24 a plachetei în discuție: „scoate-mă din noapte cocoșii m-au trezit / roata dimineții face peste mine umbre / strig în timpane vise nimic n-am auzit / ecoul unui drum pavat cu pietre sumbre / vom pleca cu toții undeva-ntr-o seară / o trăsură-n dungă ne așteaptă sumbră / o să fie-n ea și-o pâine de seară / câinii lumii stau cuminti la pândă” etc.

Uneori poetul schimbă din mers macazul discursului și liricul glisează în epic, arpegiile smulse strunei social-politice nefiind cu nimic mai prejos într-o lume în care-i atâta tristete și lipsă de mângâiere de parcă Dumnezeu și-a întors fața de la cei mulți și oropsiți de destin: „aștept mesaje din când în când pe nete / noaptea îmi bat în difuzoare cuvinte / încerc să scriu cu ele un sonet / gripa aviară mi-a luat-o înainte / imagini de groază văd seara la știri / orătăniile aleargă îngrozite de teamă / tomberoane vopsite ascunse-n clădiri / călăii aleargă cu măști de aramă / ard păsări de vii îngropate sub stânci / stropite cu petrol fiindcă nu mai au gaz / tractoriștii în alb încălțați cu bocanci / copiii pe baltă aleargă fac haz / țăranii plâng cu lacrimi adânci / ce au făcut oare de-i atâta necaz” (p.27).

Ipostaza de poet „al pătimirii noastre”, ca și tonul vaticinar, îl prind de minune pe cântărețul care nu poate rămâne indiferent la suferința celor mulți și sfidați de luxul și îmbuibarea celor ce s-au îmbogățit peste noapte într-o tranziție doar lor priitoare (p.29). Natura e și ea potrivnică bietului truditor al ogorului: terenurile alunecă datorită exploatarea irațională a pădurilor și a subsolurilor; apele năboiesc în sate și macină temelile caselor; seceta face ravagii și tot așa de parcă s-a ajuns la vorbele biblice conform cărora cei vii vor implora pe cei morți să facă schimb de locuri și de destine; comunitățile rurale se depopulează; natalitatea scade alarmant; sinuciderile sunt la ordinea zilei ș.a.m.d. (vezi sonetele 22, 24, 26). Nici radiografia intrării României în UE nu e mai roză, reportajul acestei schimbări captând ușoare accente pamfletărești grefate pe bunul simț al românului care gândește uneori cu un ceas mai devreme, respectiv cu mintea de pe urmă, refuzând beția pe care reprezentanții puterii ne-o propun oferindu-ne apă de ploaie acidă și zoioasă pe post de șampanie internaționalistă: „granița de vest de-acum a dispărut / regatul disperării se întinde la vecini / acestui neam i se naște-un început / în care va purta coroanele de spini / vom bâjbâi o vreme prin acest infern / și slugi vom fi la curți împărătești / un pumn de arginți în stilul modern / privindu-le sudoarea frunții rătăcești / rămân nepoții acasă cu bunicii / femeile celor duși devin rebele / bărbații poartă-n suflet haina frigii / aici din termopane își construiesc castele / în care stau din când în când aricii / ei între străini îmbătrânesc pe schele” (p.37).

Bilanțul erotic implică acum valențe testamentare mioritice peste care adie zvonuri din lirica de dragoste matrimonială a lui Emile Verhaeren: „străbat regatul disperării cu mașina / cu femeia în fața altarului am jurat

/ să fim la bine și la rău întotdeauna / jurământ păstrat peste ani mai curat / roadele iubirii cu grijă le-am crescut / învins-am uragane și furtuni de vorbă / și anotimpuri reci și calde am trecut / tumultul zilei încetează să mai fiarbă / de-ar fi să mor iubito peste noapte / îngroapă-mă în satul meu natal / să cadă frunze de castan în șoapte / pătrundă raze de lumină matinal / să-mi văd nepoții cu ghiozdane-n spate / trezindu-mă la cel mai mic scandal” (p.35).

Sonetistul glisează nu o dată asupra poeziei ce se are pe sine ca obiect. Scrisul poate da un sens existenței poetului într-o lume care-și pierde de la o zi la alta reperele de orice natură: „mai scriu acest sonet obișnuit / de mine cineva o să-și aducă aminte „ (p.39). Tot ceea ce i-a mai rămas întru mântuire e refugiul în cuvânt, refugiu imperativ întrucât trădarea de frate nu încetează o singură clipită să-și facă simțită nefasta-i prezentă: „ți-am vândut sonetul la intrarea în burg / idei cumpărate pe-un braț de lumină / ploile drepte vin ne leagă și curg / unul din noi a lipsit de la ultima cină / prin regat cu privirea caut alt drum / noroc că n-am desfăcut legământul de taină / refugiul în cuvânt mă face o clipă mai bun / imaginea o port mereu ca pe-o haină / la cruci de fecioare aplec capul sfios / doar tu mai ești acolo ca să faci reclamă / rușinoasă moartea ne vinde pe un os / îndoliatul țărm respiră dintr-o ramă / frânt mă simt de-nstrăinare și-ntors pe dos / văd corăbii abătute stând în rând la vamă „(p.41). Poetul n-are niciun motiv să facă abstracție de faptul că „imperiu umbrei e ascuns în propriu-i trup”, așa cum a afirmat-o în versul prag al cărții spre a o demonstra convingător de-a lungul acesteia, uzitând de diverse registre: intimist-metafizic, religios, civic, erotic, contemplativ, ludic, jurnalistic, satiric, gnomic, premonitoriu etc. Numărul pieselor totalizează tot atâtea trepte câți ani a trăit în această lume Fiul Domnului, cifră, îmi place să cred, deloc întâmplătoare.

Cartea lui Aurel Pop, poet din stirpea ardelenescă a unui Andrei Mureșanu, Octavian Goga, Aron Cotruș sau Mihai Beniuc cel de la începuturile sale, e girată, printr-o prefață pertinentă, de Valeria Manta-Tăicuțu, ea însăși o sonetistă împătimită și-n același timp o voce critică de excepție în peisajul exegetic românesc actual.

